

P

000

**Революционный
законныстым
пин'ыдэмдымаш вэрц**

да

**общественный
собственныстым
пыт пэрэгымаш кишэн.**

**государственное издательство
СОВЕТСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО**

Мар. Г.
1-127

Рэвольуционный законныстым
пин йдэмдымаш вэрц
да общэствэнный
собствэнныстым
пыт пэрэгымаш кишан.

Перевод на мари-горный язык

Г.П.Б. в Лнгр

Ц. 1938 г.

ЛНТ № 471

1938

государственное издательство
СОВЕТСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

1.

Цила краиыштыш да областыштыш партийный комитетэвла докы, национальный республиканы влаштыш ЦК-владокы да районвлаштыш цила партийный комитетэвлалан.

Рэволюционный законныстым пингдэмдэм мэргоприйтивш гишэн ийунь 27 кэчэн СССР-ын ЦИК тон СНК-н публикумы постановлэйным цилдок ылымашкы пыртэн шокташ ЦК ВКП(б) цила партийный организацивлэгээ тидэм полныйок ылымашкы пырташ пиш кого сэриозный мэрэзлэм нэлмашын тэргээ.

Суд тон прокуратурын рэволовьционный законныстым пингдэмдэн мимий пашаштый айыртэмийнок рольыштым да ышгышшлыкыштым чотыш нэлэн, цила партийный организацивлалан ЦК шүдэй:

1. Цилдээ статьян палышмашым да поддърэжжийм рэволовьционный законнысть пингдэмдэм майш пашаштый нинэлэн пуаш.

2. Законвлэм хоть изиш вэл пыдьрташ цацым гишэнок коммуинствлэн пиш строгий (кэрэсүр) отвэтствэнность ылмы гишэн паргын анчыктымашзлажым топлоть (посльэдовательный) ылымашашкы пыртэн миаш.

ЦК ВКП(б)

2.

Рэвольуционный законнысты кишан.

Сойуз ССР-ын Цэнтральный исполнительэльный комитээт тон Народный комиссарвлан советын постановлын.

Прокуратуры органы изүймылан лу и, ти лошты ССР-ышты рэвольуционный законныстым пингдэмдэмаш пашашты кого кэрдмашвлэх лиалтмым Сойуз ССР-ын ЦИК тон СНК отмечайёт. Прольэтар рэвольуциим пингдэмдэмашты рово-чийзлэн, тыруйышы хрэсаньвлэн интэрэсэм пэрэгэн шалгымашты дэх труйшывлэн классовый тышманзлэдон кулаквлэх, пэрэкупшыквлэх, спэкульянтывлэх, буржуазный локтызывлэх (вредьтысывлэх) дэх нинийн рэвольуции ваштарэш кырэдэлшых польтический агентурыштыд он кырэдэлмашты рэвольуционный законныстым пингдэмдэмаш сэх кэрэл срэдствы ылэш манын, ЦИК тон СНК отмечайёт дэх айыртэмьинок должностышты шалгыш эдэмвлэх эчэйт когоракын солашты, рэвольуционный законныстым шуки пыдыртымашыжок лиалтмашвлэшкы дэх тидэм ылымашкы пыртэн мимий годым какльяртымашвлэх лиалтмашкы ЦИК тон СНК утларак анчэн миаш шудаат.

Ти пашавлам кэрэл сэмийн ёштэш Цэнтральный исполнительэльный комитээт тон народный комиссарвлан совет сойузный дох автономный рэсбульрикывлэш правитьэльстывлэлэн, прокура-

туры оргынвлалан дэй крайвлаштш (областвлыштш) исполкомвлалан шудат:

1. Должныстышты шалгыш эдэмвла револьуционый законныстым пыдыртымаш фактывлэй лиалтмэй гишэн пступайши йатмашвлам провэрэйэн лякташ дэй анцыкыжымат ти нарушэньвлэй гишэн йэлавлам йылэрэй анчаш кэртмашым йштэмэлэй дэй должностышты шалгыш эдэмвла тэнэй ёль бүрөкрат статьян труйшывлан йатмывлам анчымашэш вуйнаматанвлам—судыш пумы йактэ шоктымыла наказаным пуаш кэлэш. Жалвы бурон пашажылан, айыртэмийнок ровочийвлан, труйшы хрэсанийвлан, красноармэйцэйвлан, спэцвлан пумы жалыввлам вэрэмшти анчэн дэй тышлэн лакмашлэнти паша годымок цилэ статьян палшааш.

2. Райисполкомвлан дэй сола советвлан штрафым шиндэн миаш налмэй практикым, айыртэмийнок сола хозяйствышты кампанывлам эртэрэм годым лин мишэм анчэн-тышлэн лякташ дэй кыштакэн общэсойузный ёль рэспубликанский законодательствым пыдыртымы статьян админыстративный штрафвлам дэй взыканывлам шиндэм улы гыйн, кытых срокашток вашталташ тэй карандэн шуаш (снимайаш).

3. Колхознык тон колхозыш пырэн шоктыдым покшал хрэсанийн хозяйства викы пингиды заданным пумашым, раскулачиваным йштэмашым молы статьянат совет властьин законвлам пыдыртымла лиалтмэй фактывлам карандаш кэлэш. Тышлошток советский законвладон кулак элэмэнтвлалан шиндэм заданывлам дэй мэрэвлам икжэпок выполннийэн шоктым вэрц пыт шалгымыла (йлышашшкы пыртэн мимэлэй).

4. Труйышывлан правам пыдыртымашэш должностышты шалгыш эдэмвлам хоть кынам цаклымыкы, айыртэмйнок закондэ арэстым, обискам, конвиксациям ёль имущэствым шывшын наимым да молымат йышы мэшэш цаклымыкы кэрэсэр отвэтствэнныстыш шывшаш, вуйнаматэш лакмыкышты, нинялэн кого наказаным суд тон прокуратурым обазываймыла

5. Сойуз ССР-ын Цэнтральный исполнительный комитет тон народный комиссарвлан совет вэрвлаштыш совет властиын цилә оргынвлалан, прокуратурылан колхозныквлам, да цилә колхозныквлам анчымашты (отношэньшиш) айыртэмйнок когон кэрэл задачы ылеш тыхэн условиввлашты, кынам шуки хресанъжок колхозыш уш цымыргэнйт, революционный законныстытон пэрэгэн шалгымашым йышы шашлык сэк кого пашашты ылеш, манын нинийн вњиманьиштэм обращайа.

Сойуз ССР-ын ЦИК тон СНК совет властиын вэрвлаштыш оргынвлалан да прокуратурылан колхоз строймашын основной түнгжэм пыдыртымашэш должностышты шалгыш эдэмвлэ вуйнаматэш лакшывлам—пыт царнайдэок самой кэрэсэр отвэтствэнныстыш шыпшаш шудат (прэдлагайат).

а) Правльэни дон молы колхоз оргынвлам айырмашым пыдыртымашэш;

б) Вуй-вуй (произвольны колхозын пурлыкшыдон, окса срэдстважыдон да тидын пользованыш пумы зэмльажыдон распоражаймашэш;

в) Колхозвлам нымалан йардым статьян камандытайэн шалгымашэш (лымынжы, прамой шаналтылэок (произвольно) колхозвлам вэс сэмйн строймаш, нинийн шалдраэмдымаш да молы).

Совэт властын вэрйштйш оргынвлд дон прокуратуры СССР правитьэльстыйн колхоз дон колхозныквлан торгэйымаш кишэн, колхозный пазарвлам йштймаш кишэн ньэволья вольыкым, кэкйм молымат икараш цымырьым цэрймаш кишэн лыкмы рэшэнъвлам кажный кэчийн пыт царнйдэок пашашкйшти йштйшашлэнэн пыртышалык ылыт.

6. Анцыкылаат рэволюционный законныстым пингидэмдйшашлэнэн, судьебно-прокурорский оргынвлан значэнништйм йажоэмдйшашлэнэн дэлүктйшашлэнэн народный суйавлам карандымаштон вэс вэрэ ваштымашвлам катээгорически цэрймйлэ анцыкыжым крайэвой (областной) исполнкомвлан постановльэннидонд вэлэ нинйм карандымала ёль вэс вэрэ ваштымыла.

Районный прокурорвлам карандымаш тон вэс вэрэ ваштымаш—крайэвой (областной) прокурорын оргынвладон дэ эчээт күшний шалгышы НКЮ-ын рэшймдон вэлэ лижй.

Сойуз ССР-ын Цэнтральный исполнительный комитетын председатель М. КАЛЬИНЬИН

Сойуз ССР-ын Народный комиссарвлан советын председатель В. МОЛОТОВ (СКРЭБИН)

Сойуз ССР-ын Центральный исполнительный комитетын секретарь вэрэш А. МЭДЬЭДЬЭВ

1932 и Ийунь 25 кэччы Москва, Кремль.

3.

Рэволюционный законныстым пыт пэрэгаш

Совэцски прокуратуры лу и годшэн пашам Ыштэн Ылә. Тидым органызуйым кытлашток эчэ тыйжэм Ындэкшкүдүк коклы кок иштй — прольэтар дъиктатурын сандалыкышты прокурорын кэрэлжы, значэннижй дй рольжи гишэн когон пыт спорымаш лиалтй.

Стальин таңглэн польитбүроо шолтым сиримайшышты прокуратурын тыйг цэльжй да значэннижй Рэволюционный законныстым пэрэгтй маш ылэш манын сирэн Лъянъин.

„...Законность, — сирэн Лъянъин,—Калужский дй Казанский лин акэрт, тиды цилә российэш икты, циләсовэт рэспубликвлэн фэдьэрациешт вак икты лишашлык... Законность икты лишашлык дй тыйг йардымашижы — майнан цилә Ылымаштынä дй цилә майнан ажын голши рушвлэх статьан анчымаштына, дй пэл дъикарвлэн статьан привичкывлашты, культур укэштынä—Калужский законныстым Казанский законность гыц айыртэмйнэш пэрэгаш шанымашты ылэш“.

Рэволюционный законныстым пэрэгтй маштй советски прокурорвлэй йанылдэок анчэн шалгат!

Тэнгэ пашам Ыштй машышты нинйн права дон задачыштым Лъянъин ужын шоктэнэт, сиримжй годым кэлэсэн:

„Вәрштыйш ик властынат ик рәшәнъижәт законгың Ынжы караң, тыйдү, вәрдү прокурор шамакым намаләш (отвәчайя)“.

Луи, циләжылу иәртүш. Совет сәндәлйкын экономикштә ныэйэла когон экономиктон шайылан кодмашым, „полудьикарьвлән привичкым“ шачыктышым, мәмир вәлнү нымахань сәндәлйк ужтымы дә пәләнжәт кәрдтүмү тъэмпывладон, анцыкыла колтәннә да шайылан кодмашым йыксыр пытәрән миэнә. Кәләсән кәрттүм когон ровочий дон хрәсәнъ массын сознатьельность, культурность күшкүн мимаш дә прольэтар лыктатурын аппаратын цилә звәновләштүжок йажоәмдән мимаш революционный законныстым пингидәмдәш когон палыш.

Лъэнъин шындым задачым „лачокок ик статьян цилә республьик йыр законныстым ынылысты, вәршитүш пасна айыртәмвләм дә вәрштүш вльийәнъым анчыдәок ровотаймыла“ манын кәләсәм задачыкы СССР-ын цилә районвләшток Ыштәлт шон, манын кәрдүнә ма?

Йәдьинный революционный законность йыр-вашок калужски дон казански дә эчэ молы ты сыйният законныстым қызыт сыйғэн шуэн, манын кәрдүнә ма? Укә, ана кәрт. Остатка вәрәмән лиәлтүш фактывләм вәкүл лыктын мимашыжы, шамактолышы, Валдайски (Мурашински), Ново-Архангельскиштүш дә молы районвләштәт лиәлтүш фактывлә „калужски“ „ышкымын“ вәрштүш „законность“ эчэ шуки вәрә пәләт мимым анчыктаг.

Малан кәләсән кәмү районвләштү грубан революционный законныстым пыдыртымы? Пытая-

риок, тышты ырольэтариатлан классово-враждебный кулацки, оппортунистически вэрыштын руководствын нольтикым шындымаш вуйлалтэн дэй күшкын миэнэт тэхэнь фактывлэй лиалтыйнёт. Эчэ шуки районвлэшток майнэн прокуратуры оргынвлэя слапка ылтыт дэй вэрэмштэй закон пыдыртымашым төрлэн шоктыдэлтыт дэй партии дон правитьэльсгылан ти гишэн вэрэмштэй увэртэрйдэлтыт—ти фактывлэй лиалт кэрдэнёт.

„Калужски законныстын“ кэрэлжым лэвээт шалгышывлэй эчэ кызыйтэй улы ылтыт. Ныны ёшкэ „тъориштэй“ маскируйт, „рэвольуционный цэль-эсообразность“ чиадон палдымлэя чиалтэш цацат кыньят, тумаймышты раскыдын палдирна. Ниний шырэнок „рэвольуционный цэльэсообразностью“ щит кань Совет сандалыкын рэвольуционный законныстын ик статьян цилэ гыц пингдэн (сурово) йатмаш ваштарэшйжэй виктэн шагалыт.

Мам-вэл „цэльэсообразнысть“ лымдон вэрыштэй йужнам лэвэдэш ак цацэп. Приказный порядыктон „калужски законныквлэй“ колхоз правльэньым аль бригадырвлэй вэр гыц карангдэн дэй ваштэн миёт; зэмльям налыйт; колхозын, коопэрацин йужнам государствэнный предприятывлэн окса средствам ёшкэ вуйга распоражайт; сэрэдньяк викы твёрдый заданым шындайт; жильщний коопэрацион строймы портвлэй кидышкыштэй налыйт; соглас укэ гыньят, волыквлэй обобществльяйт (ик сарайыш погаг). Тэнэлэй ровотаймышты паштэк рэвольуционный цэльэсообразныстьэш тыхылалтэш тоштат! „Калужски“ спэцификйдон

„гидын“ солажы противоречиши закон ылээн манын, нинь кэлэсэш тоштат!

Ынгылаш нэлүү агуул, тэнэлэй ваштарэш сакой формыдон шүрэнок пропагандын эртэрэмшүү вургымла дон „шалахай“ оппортунистывлы гыц колаш лиеш, нинийн ышма ражышкы прольэтар дыктуруын классовый тышманвлы пиштэн пуэнйт. Лачокшымок, советски государствын сакой законыштыжы махань цэль ылэш? Самой ышкэ содьэржаныштыжок совет правитьэльстийн хотын махань законжы прольэтар дыктуруым пэрэгэн шалгымаш тон пингдэмдэн мимашым анчыкта, социализм стройымашын тэмпижы виён кэмйлан палша, классовый тышманвладон прольэтарын кырэдэл шалгымыжылан силам пуа. Совет государствын законжы — револьюционно цэльэсообразный закон ылэш.

Пысын кайын шалгыши хотын махань „калужский законникын“, ийлмий донат, пашадонат револьюционный законность вэрэш револьюционны цэльэсообразныстым түкйёлэш цацыши эдэмвлэн тыгырышгым кыдаш наимийк — цилэй цайрэжйдонок мөн анчыкына классовый тышманын агент ляктын шагалэш. Ты статьанок хотын махань револьюционный законность пыдыртымашым викылыктын, ланцылэн миэнэ гынь — револьуци пашайллан локтыл шалгымжым ужаш нэлүү агуул, ти пыдыртымашты револьюционный ньэцэльэсообразность дай классово-враждьебный ылмы мотывшай кайын викок пайдырна.

Ышкэ пысы тиржидон револьюционный законность классовый тышманвлы ваштарэш виктэрэмий.

Ти гишэн тагачы кэчийн рэвольуционный закон-
ныстым пэрэгэн шалгым проблемийн кэрэлжүй-
дон, аньят ти вопрос карандымы, социализм
строймашын кызбайтшы этапышты аньят, кынам
социалистичэсий экономикын фундаментым оп-
тэн шоктымыкы, кынам шуку нэээр. дэй покшал
хрэсэн хозайствывлэ колхозын ушнымыкы дэй ос-
новной с/х районвлаштэ кулакын класс эш
чотлэн йыксыр пытэрэмбэйкы, кынам XVII
партконфэрэншиштэ классвлам вэс патильэгкы-
штэй йыксыр пытэрэмбэш кишэн дэй вик класстым
обществым биштэш пытариш цэротэш биштэшаш-
лык пашаэш лыдаш— постановльэнни лимбэйкы,
аньят ти гишэн самой, классын принуждьэнни чот-
эок кэрэл ылши законныстым пэрэгэмбэш—вок-
сэок аньят пытэй Укэ, агэш. Ти статьан вопросын
вургыма опортуниствлэ вэлэ шындэн кэрдйт.
Нинивлэя класс тон класс лошты когон кырэдэлмий
вэрэмбэш пытэмбэш лыдит, кызбайтшы этапышты
класс тон класс лоштын кырэдэлмий пысланэн
миада Советски сойуз ирэйкин кушкын мимий
фазышкы ташкалын, манын ниний попэн сарнат.

„Шалахай“ оппортунииствлэжэт паша
биштэмбэштэ годым, айыртэмбэйнок принудитьэль-
ний дон административный мэрэвлам пыртэн
мимбштэйдон, социализм строймашлан тупын
шалгат, классын овшествым биштэм анцылны
ылынаат, прольетар диктатурылан пытэш (отми-
райш) жэп шон, 321 принуждьэнни чотышты пасна
аппаратын кэрэлжүй, махань ылэш государствэн-
ный власть бидэ кэрэл агыл, манын ниний пропа-
гандым видят. Лымын самой ти тэнг вопросышты

кызытшы периодынтыш прольетар диктатуры гишан вургымла дон „шалахай“ оппортуниствлай ваш ваш лимышым „смычкым“ расток ужашиш. Кок вэклайт отвэтым пуэн да анцыкылаат кызыт эртэримы периодна гишан ти статьан оппортунистылай толкуймашвлай лимым ужын, Сталын тайгти гишан эчэ партиын XVI сийездышток кэлэсэн пуэн: „Государсты пытыйм (отмирдым) вэрц майлына. Да ты лоштог прольетар диктатурым, нынамат эчэ кызыт йактэ литыйм, сэк силан государственный власть вэрцын да тидым цилай статьан пингдэмдым вэрц май шалгэнэ. Государсты пытыймашлан (отмиранылэн) условим йамдайлыш—сэк остатка ташкалтыш йактэ государственный властьм виатэн шоктымыла—манэш Марксын формулы. Тиды „ваштарэш попымаш, маньэ, „ваштарэш“. Тынэ гиньят, ти ваштарэш ылмаш курыман ылеш, тыйгыр вашт анчыктым гань, Марксын дъиальэктичкым полныйок тиды анчыкта“.

Государстван власть күшйл ташкалтыш йактэ виайнэн шомаш... Революционный законныстым сэк пингдён пэрэгтэй машым самой кэрэл чистьяш, звеноэш тиды бишкэ көргшүйкүйж найлеш. Да чайдырэй агыл, молынамшы дорцын кызыт утларак. Организационно-хозяйственное колхозвлам пингдэмдэн мимашым күштылтын чиньирэй колташ партии дон правитьэльства шуки когон кэрэл рэшэнйвлам лыктыныт. Ширэнок партиын линьижым какльартылмашвлай да революционный законныстым пыдыртымашвлай айыртэмйинок соловлышты лимын утларак лиалтыйт.

Партии дон правитьэльстваи рэшэнйвлам ийлэрэй выполныайэн мимаш, революционный за-

конныстым пыдыртымашым, айыртэмйнок солав-
лышты йыксыр пытэрбымаш—сэк кэрэл польитичэ-
ский задачы ылэш. Сэдйндон ССР-н ЦИК тон
СНК тагачши кэчэн увэртэрбым постановльэнь-
иштий, советски прокуратурын лу и шомым отмэ-
чайэн, айыртэмйнок цилә вэрвлэштиш оргынвлэ-
лэн колхоз дон цилә колхозныквлам рэволю-
ционный законныстътон пэрэгэн шалгым вýкы
вниманьиштиш обращайёт. Кызытши условиши-
ты шукуы труйышы хрэсэньвлажок колхозыш уш-
нымыки айыртэмйнок ти задачы когон кэрэл
ылэш.

Тыйндон партиын Ырдй комитъэтши ЦИК
тон СНК-н постановльэнни вýкы цилә партийный
органьизацивлэн вниманьым обращайэн, „ти-
дым ылымашкий циләок пыртэн ми-
мий гишэн цилә партийный органьиза-
цивлэлэн самой сэриозный мэрэм на-
лыш шуда“.

Класстым овшэствым тёрок ўштий пэрвиш кэ-
чыштижы совет государства кызыт ылэшт, ылым-
аш дьяильтэктъикй прольэтар дьиктатурын цилә
оргынвлажым пингдэмдэн мимым тэргэ.

Рэvolutionный законныстым топылтоук
оролэн шалгышы советский суд тон прокура-
турим пытэриш цэротышты пингдэмдэн миаш
кэлэш.

Советски прокуратуры лу и годшэн ровотайэн
ылә. Кыцэлә прольэтар дьиктатуры рэvolution-
ный законныстым шачыктыши да тидым оролаш

советски прокуратурым шагалтышы исторически Ырвээй ылэш, прокуратурат түхэньок Ырвээй ылэш.

“Пытырак рэволюционный законныстым пэрэгэш—ти задачы майнман цилә организацивлэлэн дä сэк анцыц судгон прокуратурылан Ыштäиши кодэш!

„Правда“ газэтыштыш анцыл статья 1932 ин ийунь 27 кэчүн лакши.

**Государствзниый прэдпры-
аціявлан, колхозвлан, коопэ-
рации пурлыкым пэрэгытмаш
да овщэствзниый (социаль-
стичэсний) собствынысты-
ым пиньдэгтмаш.**

**СССР-ш ЦИК тон СНК-н постансв-
льэнин.**

Кыртныи корнышты, вýд корнышты
ылшы крузывлам шолышты гишён да
коопэративлэн, колхозвлэн пурлыкым
хульиганланэн каши эдэмвлэ моныр
гыц дä овщэствылан тупынь шалгыш
эдэмвлэ моныр гыц шолышмашвлэ
лиайлтмй вýкы пач вэкйлэлэ колхоз-
ныик тон ровочайвлэн жалывывлэ
шырээмэвй. Колхозгыц лактэш шаны-
дымвлэ дä тёр, йянг пыт колхозым пи-
нйдэмдым вэрц ровотайэн шалгышы
колхозныквлам кулак элэмэнтвлэн
лудыктылмашвлэ дä пызыртыхмашвлэ
вýкы жалывывлэ тынэлэок шырээ-
мэвй.

Сойуз ССР-ш ЦИК тон СНК овщэс г-
вэнный (государствын, колхозын, ко-
опэратьивын) собствэнныстым со-
вет стройын основыжы дä тиды сва-
шэнный дä тыйкалтыйм ылмашэн чот-

лат. Обшэстъэнный собствинистъ в ў-
кы кидыштый лўкталшы эдэмвлә на-
ротын тышманвлә чотэш анчымы ли-
шашлык ылты. Самой ти гишән ов-
шэствэнный собствинистым шолыш-
тшы эдэмвладон йянг пыт кырэдәл-
маш совет властинын оргынвлан сэк
пүтәри йышашшлык паша ылеш.

Тэхэнь шанымашвлә гыц лактйн дә
ровочый дон колхозныквлан кычыш-
тыйм йыштэн шоктышашланэн, Сой-
уз ССР-ын ЦИК тон СНК тэхэнь пос-
тановльэнним лыктэвий:

1. Кыртныи корны дон вйт корнышты
ылши крузывлам йшкэ кэрэлштйдон
(значэнньштйдон) государстын пур-
лыктоң ик төрэш жэплэш дә ти круз-
ывлам цилә статьанок пэрэгэн шал-
гымашым пингдэмдаш.

2. Кыртныи корны дон вйт корнышты
ылши крузывлам шолыштмаш (хи-
щэнни) кишән судтон, наказым мэрә
чотэш социальный защитын сэк күк-
шы мэрэм—лүмашым (расстрэлым) пыр-
таш дә цилә пурлыкым конфискуйэн
найлаш. Пышкыдэмдымла статьан об-
стойатэльствывлә лимы годым лу и
среккыц чыйдэшагыл свободым лыша-
йымы (шындымы) дә пурлыкым конвис-
куйэн найлмы дон ващталтымэн лин кэр-
дэш.

3. Транспортшты ылыш крузывлам
шолыштмы (хищэньи) гишэн суймы
преступникувлалан амнистийм пуаш
уке.

II

1. Колхозвлан, коопэратьиввлан пурлыкым, (нырыштыш шачыш, вольык, коопэратьив склад тон магазивлам олат) ўшкэ кэрэлштйдон (значэны штыйдон государстын пурлыктоник төрэш жэплэш дэти пурлыкым шолыштмы гыц пэрэгмашым цилэ статьанок пингдэмдэш.

2. Колхозын, коопэратьивын пурлыкым шолыштмы (хищэньи) гишэн судтон наказым мэрэй чотэш социальный защитын сэк күкшы мэрэм—лумашым (расстрэльм) пырташ дэцилэ пурлыкым конфискуйэн нэлэш. Пышкыдэмдымлэ статьан обстойятыльствывлалимы годымлу и сроккыц чидэшагыл шийндымдон (свободым лишайымдон) дэцилэ пурлыкым конфискуйэн налмайдон вашталтыман лин кэрдэш.

3. Колхозын, коопэраторивын пурлыкым шолыштмы (хищэньи) гишэн суймы преступникувлалан амнистийм пуаш уке.

III

1. Колхозвлагыц колхозныквлам лакмий йактэ шокташ шанышашланэн дэй

КОЛХОЗВЛАМ ЛҮДЙКТЭН ОВШЭСТВЫЛАН ТУПЫНЬ ШАЛГЫШЫ КУЛАЦКО-КАПИТАЛИСТИЧЭСКИЙ ЭЛЬЭМЭНТВЛАМ ЛҮДЙКТЫЛМАШТОН КРОЗЫМАШЫМ ПЫРТЫШВЛАДОН АЛЬ МОЛЫМАТИ ПАШАШКЫ ШАГАЛАШ ЙЫШКЫРЭН КАШЫ ЭЛЬЭМЭНТЫВЛАДОН САМОЙ ПЫТКЫРЭДАЛМАШЫМ ВИДАШ. ТИ ПРЕСТУПЛЬЭНЬИВЛАМ ГОСУДАРСТВЫН ПРЕСТУПЛЬЭНЬИДОН ИК ТОРЭШ ЖЭПЛАШ.

2. КОЛЬХОЗ ДОН КОЛХОЗНЫКВЛАМ КУЛАКВЛАН ДА МОЛЫНАТ ОВШЭСТВЫЛАН ВАШТАРЭШ ҮЛШЫ ЭЛЭМЭНТВЛАН ПЫЗЫРТЫМАШТОН КРОЗЫМАШ КҮЦ ПЭРЭГЫМАШ КИШАН ПАШАШТЫ—СУДТОН НАКАЗЫМ МЭРЭ ЧОТЭШ 5 И ГҮЦ 10 И ЙАКТЕ КОНЦЭНРАЦИОННЫЙ ЛАГЭРЫШ ШҮНДБЫМ ПЫРТАШ.

3. ТЭХЭНЬ ПАШАВЛАА ГИШАН СУЙНЫМ ПРЕСТУПНИКВЛАЛАН АМНЬИСТИЙМ ПУАШ УКЭ.

Сойуз ССР-ын ЦИК прэдсэдэйтэйл M. КАЛЬИНЬИН

**Сойуз ССР-ын СНК прэдсэдэйтэйл
B. МОЛОТОВ (СКРЯБИН)**

Сойуз ССР ЦИК сэкрэтэрь A. ЙЭНУКИДЗЭ

1932 и август 7 кэчү

5.

**Общественный собствен-
ность священный да тайнал-
тымы ылэш.**

„Государственный предприниматель, колхозный, кооперативный, пурлыким пэрэгиймаш кишэн дэй общественный собственностью пингийдэмдэмиймаш кишэн лыкмы ССР сойузынтыш центральный исполнительный комитет тон народный комиссарылэн советын постановльяныштэй — самой кого хозяйственном — польтический значеныйн ылэш.

„ССР сойузын ЦИК тон СНК — манын кэлэсийм ти постановльяныштэй, — общественный (государствын, колхозын, кооперативын) собственностью советски стройын основыжы ылмаш элдэг тидэй священный да тайкалтымы ылэш. Общественный собственностью тайкалыш цацыш эдэмвлам наротын тышманэш анчаш кэлэш. Самой ти гишэн общественный пурлыким шолышты эдэмвладон янг пыт кирэдэлмиймаш совет властиын оргынвлэн сэктэриш обязанность ылэш“.

Капитализмийн законжы частный собственностью пэрэгэш виктэрийм ылых, прольетар революциин советски законвлэй — общественный собственностью пэрэгэн шалгаш. виктэрийм ылых.

Мамнан социалистичэсий сэндэлйкйштйнай общэствэнный собственность государствын пурлык, колхоз дон коопэрации пурлык—священный дя тыйкалтымай. Кү тыйдйн вйкй кидшым лүктэлэш кйнъ, тыйдай совет стройн основыжы вйкй китшым лүктэ, сэдйндон тыйдай наротын тышман чотэш анчиман лишашлык ылэш.

Прольэтар рэволюци эксплоататырвлан пурлыкым отымайэн дя ти производствын орудьиэш частный собственность ылмым общэствэнныйши сэрэн.

Тйнгэ гйньят, эчэ классовый тышманвл, тошты мирын шолыштмаш пэрэжиткйвл, кодыныт. Дя классовый тышман йшкэ оружижым: шолыштмашым, хищэнным социалистически строитьэльствылан ёптйртйшашлэнэн, дя нэлэмдйшашлэнэн ходыш колта.

Рэволюци йштймайкай лач вэс кэчэшйжок майхищэньидон, шолыштмаштонат классовый тышманын кит кйц локтылши оружижым шышишын налшашлэнэн, кйрэдэлэш тйнгэлнай. „Пайанвл дя жуульыквлай...“ манын сирэн Лъянин—социализмын самой кого тышманжы ылыт, ти тышманвлам цилай халыкын особый надзорын налмйл, изиш пыйырток социалистический общэстван законвлам дя правилвлам пыдырташ цацымашэшок нинйм жалайдэок вэрэн вэрйш колтымыла (расправильйэн кйшкймйл). Сакой лышкыды, сакой иквэрйшток ташкэн шалгымаш (кольэбаны), сакой пурин кэлэш-агэшл (сантьимэнтальничианы) ти шотышты социализмы анцилны сэк кого преступльяны лиэш“.

XI лъянинский сборникйштй публицистын

Дъэвныкъым публикуймашты Лъэнъинбн 1918 ии сирышашлык тъэмывлажым сирэн миэн. 16-ый но мырдон тэхэнь тъэмы сирымы: „Смертная казнь и расстрелы красногвардейцами воров“. Заглави лымжым лыдынок, Лъэнъин кыцэлә пингдйн общэзвэнный собственностим шолыштмыдон кырэдэлмү паша гишэн шындымжым цаклаш лиэш.

Рэвольуцин 15 и гач сэндэлйкнä кого ашкылдон анцыкыла виэнэн миэн. Производьтэльный сила кэлэсэн моштыдым когон шэрлэн. Общэзвэнный собственность шэрлыш дä когон шукэмй.

Сэндэлйкнам йыр анчалда доко! Кымдыкэш завотвлä, предприятьивлä, кытym вэрвлä, магазинвлä, кооператьивлä, складвлä, кыртни корнывлä, портвлä, соловлä дä молат,— цилä тидй— Октьавырэн ровочный дон войуйэн нälмий общэзвэнный собственность,— гражданский война гач пыт кырэдэл шалгымыдон лиалтйн; цилä тидй— мämнэн сэндэлйкыштынä шуки мльион труйшывлэн пашадон лишй общэзвэнный собственность ылэш.

Ужын кэртймлä статьан ти паша вýкй классовый тышман анча. Кулак — пийавкы, вýтпыйи кыды лу идон баграквлэн, нэээр хрэсаньвлэн дä сэрэдньяквлэн вýрым йүн Ылэн, — эчэ кызыйтät кулацки состойаньижым отымаймы гишэн шыдым порыктыймаш кыц пырахыдэ. Кулак социалистичэсий пурлыкым (товрам) шыпшэдэл кышкынэжй. Остатка рэзэрвийм — шолыштмаш тон хищэним труйшывлэм кравышашланэн, кулак ходыш колта. Кулак тон подкулачнык солашты вэлэ агыл, молы вэрэйт ылыт. Иужнам кыртни корныштыш

Агэнтэш, склад ёль магазин вуйлалтышешт, молы вэрэйт нинй пижытэт, вара сакой шолыштмаш-влам органызуйат дэти корныдон совет власть-вашгарэш кырэдэл шалгат.

Тиды вэл агыл, молы статьанат колхозвладон ку-лак кырэдэлэш. Кулак тон капиталист эльэмэнтвлэй ужнам колхозныквлам когон лудыктэн шындэт, крозат, вара эдэм колхоз гыц лакши дэ колхоз шаланэн пытыйж, манын нинй тэнгэлэ пашам йштэн сарнат. Самой жалайдымла статьан мэтыттон ти наротын тышманвладон кырэдэлэш кэлэш. Труй-ышыввлэ классовый тышманвлалэн йшкимыштынэм шолыштыкташ вольям ак пуэп. Мэ йшкимнэн об-ществэнный собственностьнам пэрэгэнэ.

Колхоз нырыштыш каждый пэрцэвий, каждый мануфактуры лаштык шэргэкэн — нинй общэст-вэнный собственность ылыт. Колхознык йшкэ колхозный хозайстыштыжы ул-уке силажым пиши-тэн - пыт пашам йштэн миа. Дэ тэвэ тидын паша плодвлажы кушкын шагальэвй. Шадангй ёль ыржа вуйым лыктэш, поспэйя.

Тырүк пыцкэмйш йыдын колхоз нырышки шы-рэнок кулак, подкулачнык йёвьрт миётэт — колхозный киндым шэклэнйдэок шолыштыт. Уборкы пытыймжий паша кэчэш (трудодъянъэш) киндым чыдыйнрэк пайылат, мам вара, пулэ чать-ажым ныр гыц кулак шолышт кэйэн. Кулак ныиг-намат, колым йактэжок пурэм кэртэм колхозвладон тышман ылэш. Овществэнный собственностьюн шолыштыш кулак тон подкулачныквлалэн по-щады (жалаймаш) лин кэрдэш вара?

Тыхэн пашашвлэок кыртни корны скласстон ко-опэратьивлажты шырэнок лиалтыт. Фавриквлэш-

Гүйш ровочыйвла сола дон хала пазарвлэшкы (рынкывлэшкы) шукурак таварым пушашланэн, промфинпланыштым выполнньайэн шоктым вэрц пыт кырэдэл шалгат. Классовый тышман — шолы, магазин ёль склад вуйлалтышэш вэрэштйн гынь, таварвлэ спэкульяント кидыш попазат. Примэрлэн Москоаштыш ГОРТ магазинвлэштйш ровотныиквлян йэлам нälшäш. Магазинвлэштй мälэннä чуждый эдэмвлэ логыц ылши банды ровотайэн, дä Моско ровочыйвлэлэн колтымы шүдй тыйжэмäши таварвлам шолышт Ылэн. Тэхэнь фактывлэ чйдй агылэп. Шэрэнок сэльповлам шолыштмаш лиалтэш. Таварым плучайшашланэн — колхозныыквля сэльпошки авансым пишгät, ти оксам шэклэндэок шälätйл кышкат дä колхозныыкши вара таварым плучайдэок киэн кодэш. Шамак толшэш нälшäш, Колыбэлькыштй (Ц. Ч. О.) сэльпо вуйлалтыши 10 тыйжэм тэнгä нäрй коопэративный оксам шäвэн (растратым биштэн) шуэн. Вара Ындэ общэ ствэнный оксам трäсэн шушывлам, шолывлам вуйгыц нийалтймаш лин кэрдэш ма? Мä сэк пингдйн социальистисэкий товра вйкы кидым лükтäвлшйвлэдон кырэдэлшäшлык ылына!

Сойуз ССР-н ЦИК тон СНК Ышкэ постановль-эньиштйшты государствэнный пурлыктоң ик тöрэш кыргныи қорны дон вйд корнышты ылши крузывлам, колхозвлам дä коопэраторивлам пурлыкым (нырыштыш урожайым, общэствэнный запасвлам, вольыкым, коопэраторивный склат тон магазинвлам молымат) лыдынты дä цилä статьан ти пурлыкым шолыштмаш кыц пэрэгäш кэлэсэнйт. Колхозный дон коопэраторивный пурлыкым шолыштмаш (хищэньи) кишэн вуйнаматэш лäкиш

Эдэмвләм лүаш (растрэл) дә цилә пурлыкыштым конфискуйаш сутлан приговорым лыкташ шүдымы. Наказаным пышкыдэмдымла статьан обстойать-эльствывлә лимәк лу и срок кыйц чыдәш агыл шындымайдон дә цилә пурлыкым конвискаймыдан лүмашым вашталташ лиәш. Насильим аль лүдүктәмашым (крозымашым) колхозныквла ваштарәш-кулак эләмәнтивлә вәлциң пыртымаш кишән нинәй выйц и гыйц лу йактә концэнтрационный лагэрйш сыйнцаш судын пригывырдон карангыман лит. Цилә тәхәнъ катыэгоришты ылшы преступник-вләлән ЦИК тон ССР сойузын СНК нимахань амнистиям пуаш йинжү ли манын постановльяй-энйт; йужнам хульиганвлә, шолышвлә тәхәнъ расчоттон шолышт сәрнәнйт: шолыштмәм гишән ик иеш шындат кыйн шындат, вара амнистия лимәк—соикток лыктыт.

Ышкымыштым алтатат! Нымахань жайлаймаш нинблән укә! Мә когон пингидән шолышвләдон күрәдәләшлык ылына, вәт кыйзыт мәмнән Сойузышты сакой шолыштмашыжы—классовый күрәдәлмәшүн акты дә классовый шыдым пörкүтүмаш ыләш. Капитальистический сәндәлйквлашты шырәнок пашадә ылшы эдэмвлә (безработныйвлә) кыдывлә гыйц хозавлә лимон гыйц цилә выйдым пынзал лыкмы гань—улы силаштым нальянйтат, вара ольицашкы бәспризорныйвлә чотәш поктән колтәнйт, шужән колымаш кыйц ытлышашланән, нинәй шолышташат кәйт.

Мәмнән сойузышты вәс статьан положенни ыләш. Пашадә ылшы эдэм (безработный) укә. Циләлән ровота улы. Царныдәок труйшывлән матъериально-бытовой услови йажоэм миә.

Шолыштмаш корнышы рабочэ-крэстьянский государствышты кулаквлә, общэсты ваштарэш шалгышывлә, мәмнән пашләннә тышман ылши элэмэнтвлә шагалыт. Класс тон класс кырэдәлмәшүн шуки формыштыжы тиды ик формыжы ыләш.

Цилә ровочий дон колхозныквләлән, труйши хрэсәнь—йэдьинольчыниквләлән службышывләлән производствы планым выполныйым пашам анчымашын кэрәлым вэләйт агыл, кыцэлә ик кәнә Ыштый продуктым ѿль хадырым пэрэгымашын кэрәлжү гишәнат партийный организацивлә вәрьштү нинйлән ынгылдарашлык ылыт. Каждый активист—ровочный, колхознык, службыши, спэц—общественный собственность кишәи эчэ пытарак шалгышашлык ыләш. Труйшивлән рэволюционный бдитьельность-общественный собственностим, мәмнән тавранам шолыштмы дон шәпкайылмашивлә гыц пэрэгымаштү залог ыләш.

Пыт анчыда дә оролыда кыртныи корнывләм, нырвләм, кытыйм вәрвләм, магазинвләм!

Шуки млыон труйшивләм эчэйт йажон общественный собственностьюм цэнäш, чотэш пишташ, пэрэгаш дә шукәмдаш тымдымыла!

Транспыртный крузывләм, колхоз дон коопэратьивын пурлыкым шолышшывләм — лүаш! Йель пышкыдэмдымлә обстойательства лиеш кынъ, кужы срокеш вольагыц карандаш.

Общественный собственность сва-
щэнный датыкалтый!

1932 ин август 9 кечышты ләкшы „Правдын“ анцыл
статья.

**ЦК дон ЦКК ВКП(б)-ын обий-
эдьинъонный пльэнумышты
1933 ии 7 йанварын ыйштымы
Сталин танын доклат кыц.**

6.

Ваштарэш ылши иласовлён кот-
ыштым пыттараш нырздалмашты
патьилээтным ныл ишти шонты-
мына.

Промышльэнностышты, сэльски хозайстышты дä торгэймаштый патыилээткым Ыштэн шоктыма-
штына мä халык хозайстын цилä монгырштыжок (сфэрштыжок) капитализм эльэмэнтвлäm поктэн
лыктын, социализм принципын цаткыдын шын-
дэннä.

Тэнгэ Ыштэмйнä капитализм эльэмэнтвлä ги-
шэнжэй кышкылаvara нাগэшашлык ылын дä ла-
чокшок кышкы нাগэш?

Тидй тэвэ кыш нাগэш—пыйшашлйк калссвлён остатка вэлйкышты вэржигыц лäктэн вазы: про мышлэнныйквлä дä нйнйн цорашты, торговойвлä дä нйнйн пыркашыквлаштый, дворян ылшивлä дä повлä, кулаквлä дä нйнйн вэкйлä мырышывлä, ошывлä вэлнй ылшивлä дä уратныйквлä, польци дä жандармы ылшивлä, шукуы ииш буржуази интэллигэнтвлä; шовинист монгырышки шалгы-
шивлä дä совет ваштарэш ылши цилä молы эль-
эмэнтвлä вэрштый гыц вýсалтэвй.

Тэнгэ вэрштэгийц сэсэргэвүй, дэ цилä СССР мычкы шэрлэн кэвёт, ти пэрви „ылши эдэмвлä“ завотвлä дä фабрикывлы мычкы, мэнмэн учрэж-дьэньивлä дä торгэйим органьизацивлä мычкы, киртныи корны дä выт корны предприятывлä мыч тä углажок колхозвлä дä совхозвлä мыч шäлэнэн пырэн шынзйнйт. Тэнгэ цилä варэ шэрлэн пырэн шынзйнйт, тыштэ „ровочий“ дä „хрэсань“ цэрээн лин шынзйнйт, кыдыжы эчэ партьишкы вäк пырэн кэрдйн.

Мадон нинй тышкы толын пырэнйт? Пälмэн—совэт властьям ужын кэрттэм биштэйдон толынит, хозайстынам, биштэмашнäm, культурым мä у стät-ан видымнäm, когон ужын кэртэ, йаратыдэ худам шанэн толынит.

Тöрок совет власть ваштарэш кэаш ти гоподавлän силашты укэ. Нинй дä нинийн классышты мä ваштарэшнä тэнгэ таманьяр гänäk шагалынит ылы дä ньимат биштэн биш кэртэп, нинйн сыншйшнä дä шавыктшнä. Тидындон тэвэ нинй бандэ мам биштэдэак кэртэп—ровочийвллэн, колхозныквллэн, совет властьлан дä партиилэн мам гйньёт локтылаш, худам биштэш цацат. Нинй лачокок кыцэ моштат, тйнгэ локтылыт, биштэшжй вэлэ цилä йывырт, йойын биштэт, склатлэм пижктылэт, йылатат, саботажым биштэн машинавлäm моло пы-дыртылыт. Паша биштэмашым мытыкэш пыртэн тормыжлат. Колхозвлаштэ, совхозвлаштэ локтылмы пашам биштэн миёт. Тйнгэ биштэмаштэ йужши (нинй лошгы кыды—тидб прфэссырвлäйт улы) тэвэ тишкэвэк вäк шоныт—колхозвлаштэ дä совхозвлаштэ вольыклан чумам дä сибирски йазвам йори пижктыт, имньивлä лошгы, „мэнь-

ингит манмы цэр шярлэш палшат таё эчэ молымат тынгэок Ыштэт. Тынгэ гыньят, главныйжытиштй агыл. Главныйжы ти пэрги „ылши эдэмвлян“ „пашаштй“ тэвэ махань ылэш: нини циләвэрэ государствын, колхозвлан дә копэрации мушигэствым шолышт таё молы статьан шавэн пытäраш органызуйат. Фабрыйвлашт дә завотвлашт шолыштымаш, ыждарымаш, кыртныи корныштыш грузвлам шолыштмаш, ыждарымаш складвлашт дә торгэййм предприятьивлашт шолыштымаш таё ыждарымаш,—тэвэ ти ылши эдэмвлян „пашаштй“ тэхэнь тынг формулан ылэш. Нини „ышкэ класс“ нэр ўвшайцайштйдон“, инстинкштйдон тэвэ мамшижйт: совет хозайстыйн ньэгйцш (халык-йайл) овшчэствэнный собствэнность ылэш, ти ньэгйцйм нини лысыкыдэмдэн, тэрвэтэн шунэштй, вара совет властын пашажийм локтыл, шорэн колтынэштй,—нини тэвэ лачокок цилә вэрэ шолыштын, ыждарэн шоктэн халык-йайл собствэнностьюм шалдыртэн, шалатэн колтынэштй.

Ти пашаштйм нини тэвэ ма статьан Ыштэшцаат: кыды—тидй колхозныквлан Ышкэт Ылым дә Ышкэт хоза ылым „пышышты“ эчэ пытэн шотэ, тэхэнь колхозныквл сэмийн лин, нынин Ышкэт хоза ылым ышыштым ытыртэн колхозыштыш пурлыким пытэрэш класс тышманвлан палшат. Таё марксиствл ылыда, таё тэвэ тидйм пайлышшлык ылыда. Эдэмвлян шанымышты Ышкэ лачок ылмышты паштэрок виайнэн ак поспэйй, кодын миа. Колхозныквл вээт лачокши гынь Ышкэт хэрсэйн агылэп, колльэктивиствл ылыт, тынгэ гыньят, нынин шанымышты эчэ тошток, Ышкэт хоза ылмы шанымашок ылэш.

Тыдыйндоң тү „ылыш эдэмвләэт“, эксплоататор класс эдэмвләэт колхозныквлам Ышкәт хоза ылмы шамыштым сәмәлән халык-йәл имуществым пытäрш, шәпкайш қа-ат, тыдыйныч общечественний собственностью — совет стройын тыңжым вәргыц сыйыртынәштү.

Мәнмән шуку тәнгвланәжок тидым такәшәш пиштән пурын анжат. Нинә тыңз цилә вәрэ шолышмын, ыждарымы фактын кынжым значәнъижым пәлән шотәлыт. Нинә слопой эдэм гань, тыңз Ыштымашвлам ак анжаләп, ак цакләп „тидым ныимат уке“ манын эртәт. Тәхэнъ тәнгвланә мыйндыркү ак цакләп, когон самынным Ыштат тыңзок кыцэ капитализмн ньэгйцшү—Ышкәт хозан собственность ыләш. Мәнмән стройнан ньэгйцшү—общечественний собственность ыләш. Капитальствлә Ышкәт хозан собственностьюм сващчэнныйәш тә тыңгәлтүмәш Ыштәнүтәт Ышкә вәрэмашты капитализм стройштым цаткыдэмдән кәрдүнүт кынъ, мә, коммунистлә тыләцәт утларак сващчэнныйәш тә тыңгәлтүмәш общечественний собственностьюм Ыштышашлык ылына, тыңз Ыштән мә цилә статьан пашашты да торгэймаштат хозайстын у социалистически формыжым цаткыдэмдәнä. Общечественний собственностьюм шолышташ тә ыждарааш вольям пумы совет стройым пыжаш палшымы лиәш. Тидым соикток — государстын, коопэрацин, аль колхозын собственность ыләш, тыхэнъ контролльди пашам такәш кодаш акли, тыйе-совет стройын ньэгйцшүм, пыдырташ күштылтышы вольям пумы дон иктү лиәш; совет стройжы вәт общечественний собственностьюм Ышкә тыңешшүжү пиштән. Совет правильства тилюшты общечест-

вэнийн собственностьюн пэрэгийн гишэн законным лыкмыжы годым тишэц түнгэлэн вэт. Кийзт ти закон рэвольюционный законностын ньэгйцшы ылэш. Ти законым коммуниствлэ, ровочыйвлэ да колхозныквлэ цилэн ньимагыц анцыц пиш пыт кычэн бэлүмэшкбэ пыртышашлык ылыт.

Попат: кийзтшы рэвольюционный законность нэп түнгэлмэй готши рэвольюционный законность кийц ньимат ак айырлы, кийзтшы рэвольюционный законность нэп түнгэлмэй готши рэвольюционный законностышки мэйнгэш сэргэймэй лиэш,— маныт. Тиды ньимат төрэш ак тол. Нэпын пытариш жэвшин рэвольюционный законность Ышкэ пысэй түржидон войэнный коммунизмийн утла түргач кэмийжүү ваштарэш шалгэн, „закон пыдьртэн“ Ыштэм конфискацивлэ дэй сакой статьан погымывлэ ваштарэш ылын. Ышкэт хозавлэ, капиталиствлэ совет законым пыток жэплэйт кийнь вэлэ, тайды нинийланыт имушчэствыштым пэрэгэ ылын. Кийзьшты гэйн викок вэс статьан лишшлык паша ылэш рэвольюционный законностытон. Кийзьшты рэвольюционный законность Ышкэ пысэй түржэйм шоливлэ ваштарэш, локгылшвлэ ваштарэш, хульиганвлэ дэй общчэзвэнийн совствэнностым пыдьртыши пытэршвлэ ваштарэш виктэрэн шийндэн. Рэвольюционный законностын кого пашажий кийзьт общчэзвэнийн собствэнностым пэрэгиймэшти ылэш, магийнайт молышты агуул. Тэвэ магишэн общчэзвэнийн собствэнность пэрэгийм вэрц кийрэдэлмэш, совет властиын законжы шүдийм жэп цилэ статьан, цилэ вэлц кийрэдэлмэши кийзьт партиын ик түнг пашажий ылэш.

Силан дэй кэртшыг ирольэтариат дъиктатуры — тэвэ ма кызыгт мэлэннэй кэлэш, колэн пытышашлык классын остатка вэлйкишым пыраккань вийстэй рэн колташ таё тидын шолы пашажым (махинацижым) пыдыртэн шалдаташ.

Кыды тайгууланыг — классвлам пытэрэм гишэн, класстым общчествым биштэмийг дэй государствын пытэмийг гишэн лыкмы тэзисийг тупыньяа — ёркайнэн дэй тырын ёлэнок йара манмыла ыгылэнйт, класс лошты кырэдэлмаш ѹёнэмийг дэй государствын власть лыссыдэмийг контрревольуци тъэорим йарыктымла ынтылэнйт. Попашат укэ — тэхэн эдэмвлэн корнышты мэнмэн партьинан корныдон ньимажат иктыш ак ми. Ниний вэсэмшүүвлэй албан кок вэкылэа эдэм ылты, кыдывлам партьигыц викикок поктэн лыкташ кэлэш. Классвлам пытэрэм паша классвлам лошты кырэдэлмаш пысланымаштон ак лиайлт, ти крэдэлмашым силаэм мимбидон лиайлтэш. Государствы пытэмийг государствын власть үм лыссыдэмдэмбидон акли, тидэм пиш когон силаэмдэмийг ғань лиеш; тидэмжийг тэвэ малан кэрэл ылэш: пытышашлык классвлам шин пытэрашат, капиталист күгижэншүүвлэй йирнаа ѳрэм виштарэш шагалаш кэлэш, тэнэ ѳрэш цацымаш мыйндиркү эчэ пытэн шотэ дэй йылэок эчэ пытэрэмийг акли.

Пытэильэткүм биштэн шоктымынадон май виштарэшний шалгыш классвлан котши вэлйкишгүм (производственний) паша биштэм позицийгыц пытэмийг шин лыктынна, кулак классын сымбэрэннэй дэй тидэм пытэраш корным ѹамдэмлэннэя. Буржуазин остатка отратвляжидон кырэдэлмашты пытэильэткүм биштэн шоктымынна тэвэ тэхэн ылэш. Но тидэм чыдым. Паша ылэш тышти, ти ылши эдэмв-

лам ышкэ предприятийн гыц да учреждений-ивланы гыц шин лыкташ кэлэш да нинь пытыйнок локтыл кэртыйм лишты. Локтымы да шолы пашащтыдон ти „ылши эдэмвлэ“ СССР-нэн кызытшы ылмашыжым иктама статьян вашталтэн кердийнйт, манаш акли.

Совэт властьн паша видымжы (мероприятие-ивлажы) виштарэш шагалаш нийн утла когон шава, слапка ылыт.

Тинэ гыньят, мянман тэнгвлянай револьюционъэр-бн пысы сыйзажыдон пыт ак анчэп, ак оролэп кынь, ылымашты, паша лошты тыхэн общчественный собственностьюн шолыштмым да ыждарымым ак пытэрэп кынь, ти „ылши эдэмвлэ“ чийд агуул пакыстывлам ыштэн кердйт.

Анзыцок тэвэ тидым ужаш кэлэш: совет государства силажы кушмы сэмийн пытшашлык классвлан остатка вэлжийштат пытрак виштарэш шалгаш тайнгэлдит.

Ниний колатат да остатка кэчийшты ылётт, самой тайдындон ниний вийки тайргэштэлмашын (наскокын) ик формывляшты гыц вэсывляшки, утларак пысы формывляшки, халыкын молы слой-влажылан жалвайэн (апэльируйэн) да советски власть виштарэш нинийм мобилизуйэн, (вэс формыш ванчаш тайнгэлдит.

Ти „ылши эдэмвлэ“ постарыдым да совет власть вийки йорйдым ньимахань йирништ, ёльякшт, коттэ. Ниний тайдывлам погэн-погэн пачэш котши эдэмвлам совет власть виштарэш тэрвэтийнит. Тидын пардон тошты контрревольуци партывлан шин шалатым цуцавляшты вэспачаш ылж да тэрванилаш тайнгэл кердйт: эсэрвлан, мэньшэвик-

влән, цәнтүрүн дә кәтәштүш буржуази националь-
иствлән цуцавлашты, троцкиствлән дә правый
уклониствлән контрреволюционный дә оппозици-
онный элэмэнтүвлән пыдыргывлашты Ылыш дә
тәрвәнүл кәрдәт. Тиды конъешны лүдүшән агыл.
Тынгэ гыньят, ти эльэмэнтвлән йылэрәк тә ышкы
мнам шушыртыдәок (айыртэмйн жәртвадәок) пы-
тәраш манын пытрак анчэн ўшыш налаш кәләш.

Тәвә малын революционный (бдитъельность)
пәсін анчымаш самой тү качества ыләш, кыды
кәзит дырок утла большевиквлән кәләш.

ИЧВ. № 2706

Ли
чи
ле
ш
ши
д

Хими 15 ур.
Чона
коп.

15852 | | | Мар.-Г.
| - | 27 |

За укрепление революционной санонности и охрану общественной собственности

Перевод из марий-горный
язык Виноградова

государственное имущества
СОВЕТСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

Москва, Красная пл., зд. ЦИН СССР, №и. 28

Склады издания, магазины и отделения
Книгобедицких-ОГИЗа и Типокниги. Любую
книгу на национальных языках высывает
наложенныи платежом (без задатка)
Дом индустриальной книжки, Москва,
ул. Горького, 51.

Г.
27

Б
о и ми
бую
нвот
тка)
мши,

Map..

1-127